

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Педагогічний факультет

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕТНОПСИХОЛОГІЯ

Освітня програма: «Дошкільна освіта»

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта

Галузь знань: 01 «Освіта» / «Педагогіка»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від «28» серпня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	етнопсихологія
Викладач (-і)	Доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти Лисенко Н.В.
Контактний телефон викладача	50-91-38
Е-mail викладача	lysenkova@gmail.com
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	Очні консультації за розкладом
2. Анотація до курсу	
Діяльність педагога неможлива без урахування етнопсихологічних, етнокультурних та етносоціальних процесів, які відбуваються у сучасному суспільстві. У цьому зв'язку вивчення дисципліни "Етнопсихологія" є важливою складовою у підготовці сучасного вихователя.	
3. Мета та цілі курсу	
Мету та завдання курсу становить перелік знань та умінь, які мають набути студенти під час вивчення дисципліни "Етнопсихологія". Отже студент має знати: • предмет і завдання етнопсихології; • методи дослідження у етнопсихології; • основні поняття етнопсихології; основні статичні характеристики етносу (психічний склад етносу, архетипи, ментальність, національний характер, національна свідомість, етнічна самосвідомість); • основні динамічні характеристики етносу, такі як національні почуття, етнічні стереотипи (автостереотипи, гетеростереотипи), етнічні установки; • види етнічних конфліктів та стадії їх розвитку; • шляхи поведінки в етнічному конфлікті; • шляхи подолання етнічних конфліктів; • етнопсихологічні особливості ділового спілкування. Крім того студенти повинні уміти: • застосовувати різні методи дослідження в етнопсихології; використовувати різноманітні методики для дослідження психологічних особливостей етносу; • надавати консультації щодо застосовування певних стратегій поведінки для подолання етнічного конфлікту; • консультиувати щодо особливостей ділового спілкування із зарубіжними партнерами.	
4. Результати навчання (компетентності)	
ПР-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій	
ПР-12 Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.	
ПР-15 Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності	
ПР-18 Володіти технологіями організації розвивального предметноігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.	
5. Організація навчання курсу	
Обсяг курсу	
Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12/4
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18/8
самостійна робота	60/78
Ознаки курсу	

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий		
п'ятий - шостий	Дошкільна освіта	Третій	Нормативний		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Етнопсихологія як наука Тема 2. Предмет і міждисциплінарні зв'язки етнопсихології Тема 3. Проблема етносу та нації в етнопсихології	Лекція, практичне заняття, робота в групах	[1,4,8,10]	Опрацюванн я лекційного матеріалу та відповідного розділу підручника.	Максимальна оцінка - 5	два тижні
Тема 4. Психічний склад етносу Тема 5. Психологічна сутність і зміст національного характеру	Лекція, практичне заняття	[2,3,5,6]	Опрацюванн я лекційного матеріалу та відповідного розділу підручника.	Максимальна оцінка - 5	два тижні
Тема 6. Проблема етнічної установки в етнопсихології. Етнічні стереотипи, їх структура та зміст.	Лекція, практичне заняття	[2,7,9,10]	Опрацюванн я лекційного матеріалу та відповідного розділу підручника, читання художніх творів, підготувати реферат: “Етичний та естетичний ідеал у байках Григорія Сковороди”;	Максимальна оцінка - 5	два тижні
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Вид контролю: 5 семестр – підсумкова оцінка (за роботу на практичних заняттях 5x8=40 балів, 10 – за самостійну роботу) 6 семестр – іспит (за роботу на практичних заняттях 5x8= 40 балів, 10 – к/р, тести. 10 – підсумкова за 5 семестр. Максимальна – 60 б. Іспит – 40 б.)				

Вимоги до письмової роботи	Самостійність виконання, власний аналіз та міркування.
Семінарські заняття	Максимальна оцінка - 45 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань, пройдене тестування, прочитані художні твори.
7. Політика курсу	
<p>Неприпустимі плагіат та списування. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове</p> <p>Пропущені заняття студент відпрацьовує, індивідуально виконуючи передбачену у плані лекційного чи практичного занять роботу. Для цього використовуються:</p> <ul style="list-style-type: none"> - усне опитування; - перевірка письмових завдань; - заслуховування і перегляд відео презентацій; - перевірка виконаної, передбаченої програмою курсу самостійної роботи (рекомендаційних плакатів, лепбуків, проектів тощо). <p>Допуском до іспиту є відвідування більше 50 % занять, пройдене тестування на платформі дистанційного навчання, виконання самостійної роботи.</p>	
8. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Баронин А.С. Этническая психология: учебное пособие / А.С. Баронин. – К.: Тандем, 2000. – 264 с. 2. Крысько В.Г. Этническая психология: учебное пособие для студ. высш. учеб. заведений / В.Г. Крысько. – М.: Издательский центр «Академия», 2007. – 320 с. 3. Лебедева Н.М. Введение в этническую и кросс-культурную психологию / Н.М. Лебедева. – М.: «Ключ-С», 1999. – 270 с. 4. Налчаджян А.А. Этнопсихология: учебное пособие / А.А. Налчаджян. – СПб.: Питер, 2004. – 381 с. 5. Павленко В.Н. Введение в этническую психологию / В.Н. Павленко, С.А. Таглин. – Харьков: ХГУ, 1992. – 108 с. 6. Пірен М.І. Основи етнопсихології / М.І. Пірен. – К.: Університет «Україна», 2011. – 526 с. 7. Платонов Ю.П. Основы этнической психологии / Ю.П. Платонов. – СПб.: Речь, 2003. – 452 с. 8. Савицька О.В. Етнопсихологія: навч. посібник / О.В. Савицька, Л.М. Співак. – К.: Каравела, 2011. – 264 с. 9. Стефаненко Т.Г. Этнопсихология: учебное пособие для студ. высш. учеб. заведений / Т.Г. Стефаненко. – М.: Аспект-Пресс, 2002. – 351 с. 10. Егорова А.И. Этническая психология / А.И. Егорова, М.С. Нафанаилова, А.П. Оконешникова. – СПб.: Речь, 2003. – 320 с. <p style="text-align: center;">Додаткова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Александренков Э.Г. «Этническое самосознание» или «этническая идентичность»? // Этнографическое обозрение. – 1996. - № 3. – С.13-23. 2. Бороноев А.О. Этническая психология: учебное пособие / А.О. Бороноев, В.Н. Павленко. – СПб, 1994. – 168 с. 3. Гумилев Л.Н. Этногенез и биосфера земли / Л.Н. Гумилев. – М.: АСТ, Харвест, 2007. – 560 с. 4. Донцов А.И., Стефаненко Т.Г., Уталиева Ж.Т. Язык как фактор этнической идентичности // Вопросы психологии, 1997. - №4. – С.75-86. 5. Львовичкіна А.М. Етнопсихологія: навч. посібник / А.М. Львовичкіна. – Київ: МАУП, 2002. – 144 с. 	

6. Солдатова Г.У. Психология межэтнической напряженности / Г.У. Солдатова. – М.: Смысл, 1998. – 389 с.
7. Сикевич З.В. Социология и психология национальных отношений / З.В. Сикевич. – СПб.: Питер, 1999. – 203 с.
8. Степко М.Т. Буття етносу: витоки, сучасність, перспективи (філософсько-методологічний аналіз) / М.Т. Степко. – К.: Знання, 1998. – 251 с.
9. Сухарев В.А. Психология народов и наций / В.А. Сухарев, М.В. Сухарев. – Донецк, 1997. – 400 с.
10. Топоров В.Н. Миф. Ритуал. Символ. Образ. Исследования в области мифопоэтического / В.Н. Топоров. – М.: Прогресс-Культура, 1995. – 624 с.
11. Хотинец В.Ю. Этническое самосознание / В.Ю. Хотинец. – СПб.: Алетейя, 2000. – 240 с.
12. Шульга Н.А. Личность и этнос. / Н.А. Шульга. - Ин-т социологии АН Украины. – Киев, 1992. – 498 с.
13. Шпет Г.Г. Введение в этническую психологию Г.Г. Шпет. – СПб.: П. Э.Т. Алетейя, 1996. – 154 с.
14. Этнопсихологический словарь / Под ред. В.Г.Крысько. – М., 1999. – 343 с.
15. Янів В. Нариси до історії української етнопсихології / В. Янів. – К: Знання, 2006. – 342 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Бабій Н. Особливості етнопсихологічних уявлень дітей старшого дошкільного віку Український науковий журнал “Освіта регіону: політологія, психологія, комунікації. – 2011.- №2. - с.253. - Режим доступу: http://www.social-science.com.ua/.../472_.
2. Лурье С. Статьи разных лет. Этнопсихология. - Режим доступу: <http://www.svlourie.narod.ru/articles>.
3. Львовичкіна А.М. Етнопсихологія – Київ. 2002. - Режим доступу: <http://www.chitalka.info/n135/index.html>.
4. Ермаков С. Расовые архетипы, этническая психология и окружающая среда. - Режим доступу: <http://www.liber.onu.edu.ua/opasunicode/index.php?url=/matieres/view>.
5. Етнопсихологічні особливості функціонування української родини. - Режим доступу: <http://www.zag-pedagogika.at.ua/publ>.
6. Заячківська А. Врахування етнопсихологічних особливостей арабських студентів у навчально-виховному процесі підготовчого відділення для іноземців Теорія і практика викладання української мови як іноземної. -2008. - Вип. 3. - С. 131–134. - Режим доступу: <http://www.lnu.edu.ua>.
7. Кривонос І.В. До джерел української етнопсихології [Текст] / Кривонос І.В. // Педагогіка і психологія. - 2007. - С. 203. - Режим доступу: http://www.e-catalog.mk.ua/.../cgiirbis_64.exe.
8. Психологический портал. - Режим доступу: <http://www.anypsy.ru/category/psikhologiya/etnopsikhologiya>.
9. Релігійність та етнопсихологічні характеристики українців. - Режим доступу: <http://www.osvita.ua/vnz/reports/relig/21476>.
10. Слюсаревський М., Кривонос І. Просторово-часовий континуум етнопсихологічного дослідження: парадигмальні засади та досвід побудови // Соціальна психологія. - 2005. - № 6 (14). - С.3-17. - Режим доступу: <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3>.
11. Юрченко В.І. Етнопсихологічні чинники формування „Образу-Я” особистості Вісник психології і педагогіки. - Режим доступу: <http://www.psyh.kiev.ua>.

Викладач : доктор педагогічних наук, проф. Лисенко Н.В.